

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕФЛЕКСІЯ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Освітня програма Соціальна педагогіка

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “27” серпня 2021р.

м. Івано-Франківськ – 2021р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання курсу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Рефлексія особистісно-професійного розвитку
Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс/семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 8 год. Семінарські заняття – 22 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета курсу – формування у здобувачів загальних і фахових компетентностей для успішної реалізації науково-дослідних, управлінських та прикладних завдань соціальної роботи.

При вивченні дисципліни вирішуються такі основні завдання:

- опанувати концептуальними, методологічними знаннями науково-педагогічних категорій: професійна рефлексія, реалізація рефлексії професійного рівня фахівця відповідної спеціальності у процесі навчання за магістерською програмою, зміст, методи, форми рефлексивної діяльності фахівця;
- формувати здатності здійснювати аналіз та корекцію особистих стратегічних цілей і тактики їх досягнення; здійснювати аналіз нормативно-законодавчих та професійно-суб'єктивних (ринкових) вимог до фахівця відповідного профілю вищого рівня кваліфікації; здійснювати аналіз та корекцію особистих професійних домагань відповідно до рівня кваліфікації та регіонально-ринкових умов професійної реалізації;
- формувати творче, критичне, професійно-педагогічне мислення і діяльність за рахунок виконаних індивідуальних теоретичних і практичних завдань (проектів), які дозволяють моделювати дії щодо обґрунтування наукових поглядів на ретроспективну, ситуативну, перспективну рефлексію; стратегію і тактику у професійному плануванні; основні положення теорії конкуренції на ринку праці; законодавчі та нормативні вимоги до фахівця вищого рівня кваліфікації;
- формувати вміння аналізувати міждисциплінарні явища й процеси, об'єктивно оцінювати сучасні наукові судження, генерувати оригінальні теоретичні конструкції; формувати вміння обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;

– сприяти визначенню шляхів безперервного професійного саморозвитку та самовдосконалення засобами рефлексивних технологій.

Компетентності

I - Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК 2. Здатність розробляти і управляти проектами.

ЗК 6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

ФК 2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

ФК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.

ФК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

ФК 6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

ФК 7. Здатність до професійної рефлексії.

ФК 9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

ФК 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.

ФК 11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.

ФК 12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

ФК 13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.

ФК 14. Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи.

Програмні результати навчання

ПРН 7. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.

ПРН 9. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання.

ПРН 10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної

роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

ПРН 13. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.

ПРН 18. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Професійна рефлексія особистості як наукова проблема	Розкрити сутність поняття «рефлексія»; охарактеризувати наукові підходи до визначення поняття «рефлексія» у концепціях В. Лефевра, П. Щедровицького, В. Семенова. О. Степанова; визначити види рефлексії; охарактеризувати педагогічні підходи до рефлексії	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
2.	Методологічні основи формування професійно-рефлексивної позиції майбутніх фахівців	Визначити основні механізми та особливості виявлення досліджуваної якості у процесі фахової підготовки майбутнього фахівця; обґрунтувати методологічні основи та розвиток професійно-рефлексивної позиції фахівця	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі.
3.	Рефлексія як порівняльно-оцінний механізм особистості	Розглянути рефлексію як механізм самосвідомості, як особливий дослідницький акт, що спрямовує людину на осмислення й усвідомлення власних форм свідомості з метою предметного розгляду знання про себе та інших людей, критичного аналізу його змісту й методів пізнання; проаналізувати особливості функціонування різних видів, форм рефлексії які сприяють формуванню багатьох новоутворень особистості, визначають її цілісний образ «Я» та сприяють самовдосконаленню особистості, успішності її діяльності	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі.

		й спілкування у стосунках з іншими людьми	
5.	Роль рефлексії у професійній самореалізації	Проаналізувати сутність професійної рефлексії, конструюється цілісна модель структури професійної рефлексії фахівця в єдності особистісного та соціально-психологічного рівнів, з врахуванням її типів, видів, складових, що дозволяє виокремити її інтегральну характеристику - рефлексивну компетентність фахівця.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорити на семінарі, дати відповіді на запитання.
6.	Асертивність професійної поведінки молодого фахівця як основа ефективності його реалізації у професійному середовищі	Здійснити теоретичний аналіз із метою визначення чинників, що сприяють активізації розвитку асертивності як професійно важливої якості у майбутніх соціальних працівників; охарактеризувати активізацію розвитку асертивності у майбутніх соціальних працівників; розглянути розвиток асертивності особистості в соціумі під час міжособистісної взаємодії з іншими людьми; визначити шляхи оптимального виходу зі складної ситуації, тому соціальний працівник, працюючи у молодіжному середовищі, має сприяти і спрямовувати діяльність молодих людей на: засвоєння навичок культури міжособистісного спілкування, знаходження компромісів, враховуючи інтереси кожного, тобто активізувати розвиток умінь асертивної поведінки без маніпуляцій та агресії.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на Запитання .
7.	Психологічні механізми рефлексії професійної діяльності	Розкрити роль рефлексії у професійному безперервному вдосконаленні фахівців; розглянути можливості розвитку рефлексивних умінь фахівця; навести психологічні механізми здійснення рефлексії; проаналізувати форми	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.

		удосконалення рефлексивних умінь, з метою самовдосконалення та саморозвитку фахівця.	
8.	Способи рефлексії процесів особистої життєдіяльності	розглянути проблему розвитку навичок особистісної рефлексії як важливого компоненту самоефективності учня та фахівця; представити структуру розвитку рефлексивних здібностей, її форми та етапи формування рефлексивних умінь	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.
9.	Способи формування професійно-рефлексивної позиції майбутніх фахівців у процесі навчально-пізнавальної діяльності	Представити технологію формування професійної рефлексії майбутніх фахівців, що реалізується поетапно і дозволяє сформувати потребово-мотиваційний, когнітивно-діяльнісний, аналітико-корекційний, емоційно-регулятивний компоненти зазначеного утворення; актуалізувати важливість диференційованих форм впливу на розвиток рефлексивності майбутнього вчителя, що обумовлюється специфікою навчального плану підготовки: на молодших курсах більш активно формується особистісна рефлексивна позиція, а на старших – професійна рефлексивна позиція майбутнього вчителя; визначити засадничі положення наукових підходів, що дозволяють обґрунтувати необхідність впливу на зазначені компоненти особистісної сфери з огляду на їх важливість для рефлексії майбутнього фахівця.	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.
10.	Способи формування рефлексивних умінь майбутніх фахівців у процесі пошуку	Здійснити аналіз різних наукових підходів зарубіжних і вітчизняних науковців щодо способів формування рефлексивних умінь особистості майбутнього фахівця; визначити вплив особистісного аспекту рефлексії і рефлексії	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.

	роботи	професійної на формування рефлексивних умінь під час навчання та готовність до подальшої професійної діяльності.	
11.	Роль рефлексії у корекції професійного вибору	Розглянути значення рефлексії у корекції професійного вибору; запропонувати модель розвитку рефлексивних умінь майбутніх фахівців, яка охоплює сукупність різних методів і засобів, форм навчально-пізнавального процесу	Опрацювати відповідні наукові джерела, дати відповіді на запитання.
11.			

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	(5-бальна шкала оцінювання) Загальна кількість балів - 50
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	10
Контрольна робота	30
Залік/максимальна кількість балів	100 Сума набраних балів з усіх форм роботи впродовж семестру

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 50 балів за поточне оцінювання 30 балів – за контрольну роботу 10 балів – самостійну роботу 10 балів за виконання індивідуального завдання. По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок на семінарських заняттях у 5-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 10, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань і завдань.
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 50 балів
Умови допуску до	

підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
-----------------------	------------------------

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
-----------------------------------	--

Методична література

1. Резван О.О. Конспект лекцій (сл. варіант)
2. Бутенко В.Г. Формування інтелектуальних цінностей особистості: методичний посібник / В.Г. Бутенко. – Херсон: Грінь Д.С., 2012. – 36 с.
3. Осовська Г.В. Управління трудовими ресурсами : Навч. посібник / Г.В. Осовська, О.В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2003. – 224 с.
4. Подоляк Л.Г. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою: конспект лекцій [Електронний ресурс]/ Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua/>

Основна

5. Безсонов С. П. Профессиональная деформация личности / С.П. Безсонов. – СПб.: Речь, 2004. – 272 с.
6. Глазкова І. Я. Компетентність майбутнього вчителя у запобіганні та подоланні педагогічних бар'єрів: монографія / І. Я. Глазкова. – Бердянськ : Вид-во О.В. Ткачук, 2013. – 416 с.
7. Головаха Е.И. Жизненная перспектива и профессиональное самоопределение молодежи / Е.И. Головаха. – К.: Наукова думка, 1988. – 143 с.
8. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика: монографія / За ред. Н. Г. Ничкало. – Хмельницький: ТУП, 2002. – 334 с.
9. Життєві домагання особистості: монографія / [Т.М.Титаренко, І.В. Лебединська, Н.В. Анікіна, О.Я. Кляпець та ін.; за ред. Т.М. Титаренко]. : К.: Педагогічна думка, 2007. – 456 с.
10. Резван О.О. Формування професійно-рефлексивної позиції майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі : Монографія / О.О. Резван – Х. : Вид-во «Точка». – 2014. – 402 с.
11. Братусь Б.С. Аномалии личности / Б.С. Братусь. – М. : Мысль, 1988. – 301 с.
12. Колодей Криста. Моббинг. Психотеррор на рабочем месте и методы его преодоления [Пер. с нем.] / Колодей Криста. – Х.: Изд-во Гумманитарный центр, 2007.– 368 с.
13. Матійків І. М. Тренінг емоційної компетентності: навч.-метод. посібник / І. М. Матійків – К.: Педагогічна думка, 2012. – 112 с.
14. Рефлексивная психология и педагогика на рынке услуг / [под ред. Г.Ф. Похмелкиной, И.А. Слободянюка]. – Винница, 1991. – 321 с.

15. Соціально-психологічне забезпечення розвитку особистості у сфері вищої освіти: монографія / Під ред. Гриніва О.І., Пилипенка О.І. – К.: КиМУ, 2010. – 234 с.
16. Томашек Н. Системный коучинг: целеориентированный поход в консультировании / Нино Томашек; [пер. с нем. О.А. Шипиловой] . – Харьков : Гуман. центр, 2008. – 174 с.
- Електронні ресурси
17. Процесс формирования жизненной позиции личности [электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://pro-psichology.ru/process-formirovaniya-aktivnoj-zhiznennojpozicii/167-process-formirovaniya-zhiznennoj-pozicii-lichnosti.html>
18. Болдырева И. Н. Специфика рефлексии в социогуманитарном познании [Электронный ресурс] / И.Н. Болдырева // Вестник Российской академии естественных наук, 2011. – №3. – Режим доступа : http://www.raen.info/files/3669/vestnik_2011_03-15.pdf
19. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата современного образования [Электронный ресурс] / И.А. Зимняя // Интернет-журнал «Эйдос». – Режим доступа: www.eidos.ru/journal/2006/0505.htm
20. Ильязова Л.М., Соколова Л.Б. На пути к рефлексивной образовательной среде вуза [Электронный ресурс] / Л. М. Ильязова, Л.Б. Соколова. – Режим доступа: <http://credonew.ru/content/view/464/57>
21. Кицак Т.Г. Корпоративні цінності в контексті соціалізації відносин у сфері праці [Ел. ресурс] / Кицак Т.Г. – Режим доступу: ir/kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/982/1/kytsak.pdf.
22. Метаева В.А. Профессиональная рефлексия. Сущностное и формальное [электронный ресурс] / В.А. Метаева // Народное образование. Педагогика. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/professionalnaya-refleksiya-suschnostnoe-iformalnoe#ixzz3QzultRWe>
23. Методика діагностики рефлексивності А. Карпова [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://psycabi.net/testy/517-test-refleksii-metodika-diagnostiki-urovnyarazvitiya-refleksivnosti-oprosnik-karпова-a-v>
24. Методика дослідження самооцінки С. Будассі [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://brunner.kqu.edu.ua>
25. Методика дослідження самооцінки рівня домагань Шварцландера [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://brunner.kqu.edu.ua>
26. Миленкова Р.В. Механізми формування професійної відповідальності в процесі фахової підготовки студентів [Електронний ресурс] / Р.В. Миленкова. – Режим доступу http://www.rusnauka.com/ONG/Pedagogica/2_milenkova%20r.%20v.doc.htm
27. Процесс формирования жизненной позиции личности [электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://pro-psichology.ru/process-formirovaniya-aktivnoj-zhiznennojpozicii/167-process-formirovaniya-zhiznennoj-pozicii->

[lichnosti.html](#)

28. Форсайт в государственном и муниципальном управлении [Електронний ресурс] / режим доступу:

http://www.bshe.ru/ours_programs/forsite_gov_management

29. Хлаповська Т. Г. Самопрезентація: визначення та історія дослідження [Електронний ресурс] / Т. Г. Хлаповська. – Режим доступу:

http://khlapovska.at.ua/publ/khlapovska_t_g_samoprezentacija_viznachennja_ta_istorija_do_slidzhennja_ponjattja/1-1-0-14

30. Щедровицкий Г.П. Рефлексия в деятельности [эл. ресурс] / Г.П. Щедровицкий. – Режим доступа: <http://jarki.ru/wpress/2010/04/21/1105/>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	
Контактна інформація викладача	

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
--------------------------	--

	<p>➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <p>➤ Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».</p> <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника»</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час	Невідповідна поведінка під час заняття

занять	регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» – ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Додаткові бали	Виставляються під час семінарських занять за оригінальні відповіді студентів з заявленої теми
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Викладач